

Vořejný ochránce práv
JUDr. Otakar Motejl

V Brně dne 6. prosince 2006
Sp. zn.: 545/2006/VOP/PJ
Vaše čj.: OVV/SO/227/06

Vážená paní vedoucí,

oznamuji Vám, že jsem dle ustanovení § 14 zákona č. 349/1999 Sb., o veřejném ochránci práv, ve znění pozdějších předpisů, zahájil šetření ve věci podnětu Ing. F. K. i, bytem (dále jen „stěžovatel“), který se týká problematiky postupu dle § 5 občanského zákoníku - poskytnutí ochrany pokojného stavu.

Žádosti stěžovatele o ochranu pokojného stavu se odbor vnitřních věcí Magistrátu města Brna (dále jen „magistrát“) ujal atrakcí ve smyslu ustanovení § 50 tehdy účinného správního řádu (zákon č. 71/1967 Sb.). Pokud jde o samotný výsledek rozhodnutí vyhovět či nevyhovět žádosti stěžovatele o poskytnutí ochrany dle § 5 občanského zákoníku, zastávám stejný názor jako magistrát. Nesouhlasím však s důvodem, pro které byla žádost stěžovatele zamítnuta.

Ve výroku rozhodnutí magistrátu ze dne 6. dubna 2006, čj. OVV/SO/227/06, se uvádí, že převod akcií je komplexně řešen speciálním zákonem, zákonem č. 513/1991 Sb., obchodním zákoníkem, ve znění pozdějších předpisů, a občanský zákoník lze v dané věci vůči obchodnímu zákoníku považovat pouze za právní předpis subsidiární, kterým do vlastního převodu akcií nelze zasáhnout.

Přestože z věcného pohledu jde o zcela specifickou problematiku, která je upravena ve zvláštním zákoně s výslovně daným postupem a podmínkami, nelze, dle mého názoru, při odmítnutí poskytnutí ochrany dle § 5 občanského zákoníku argumentovat předností zákona speciálního (obchodní zákoník) a subsidiárním užitím zákona obecného (občanský zákoník). Jsem toho názoru, že subsidiární užití občanského zákoníku je třeba brát v úvahu zcela opačně. Občanský zákoník je třeba vnímat jako základní předpis pro úpravu občanskoprávních vztahů v širším slova smyslu, tedy i vztahů obchodněprávních.

Problematika přechodu cenných papírů minoritních akcionářů na hlavního akcionáře je sice upravena v ustanoveních § 183i a násl. obchodního zákoníku, tedy ve zvláštním zákoně, dle mého úsudku to však neznamená, že by bylo možné z důvodu existence zvláštní právní úpravy vyloučit aplikaci § 5 občanského zákoníku. Ochrana pokojného stavu v obchodním zákoníku upravena není (neobsahuje vlastní speciální úpravu pokojného stavu), a právě proto se subsidiárně užije občanský zákoník, který ji obsahuje.

V daném případě bylo třeba při hledání důvodů odmítnutí poskytnutí ochrany vycházet z podstaty věci (přechodu akcií), která sama o sobě znemožňuje ochranu dle § 5 občanského zákoníku poskytnout. Přechod akcií je obchodním zákoníkem velmi podrobně upraven. Jde o právní proces daný obchodním zákoníkem bez možnosti zásahu správního úřadu. Správní úřad by totiž neposuzoval stav pokojný, tedy konkrétní faktický stav, ale stav právní, o kterém přísluší rozhodnout

soudu. Rovněž při rozhodování o možném opatření, které by vedlo k obnovení pokojného stavu, musel by správní úřad činit výklad obchodního zákoníku, který mu nepřísluší. Proto, dle mého názoru, nelze v takovém případě vyhovět žádosti o ochranu dle § 5 občanského zákoníku, aniž bych činil důkladnější rozbor věci.

Z historického pohledu připomínám jen tolik, že úprava § 5 občanského zákoníku vychází z úpravy obecného občanského zákoníku z roku 1811, která platila pro celé civilní právo (dnes tzv. právo soukromé). Ze současné právní úpravy nelze výkladem dovodit takový závěr, který by obchodní vztahy z aplikace § 5 občanského zákoníku vylučoval. Příslušnost správního úřadu k rozhodování dle § 5 občanského zákoníku je v případě obchodních vztahů dána, nicméně ve většině případů zřejmě nebude možné podnětům na poskytnutí ochrany vyhovět. Tak je tomu i v případě stěžovatele, kdy šlo nepochybně o zásah ex lege a jeho posuzování v rovině právní.

Závěrem opakuji, že ve výsledku souhlasím s názorem magistrátu, tj. nevyhovět žádosti stěžovatele, moje výhrady směřují k důvodu uvedeném ve výroku a odůvodnění rozhodnutí magistrátu. Seznamte se prosím s nimi a sdělte mi svůj názor ve lhůtě do 20 dnů od doručení tohoto dopisu. V odpovědi uveďte spisovou značku 545/2006/VOP/PJ.

V dané věci se rovněž obracím na vedoucí odboru právního a organizačního Krajského úřadu Jihomoravského kraje, která rozhodovala o odvolání proti rozhodnutí magistrátu.

S pozdravem

Vážená paní
JUDr. E. B.
vedoucí odboru vnitřních věcí
Magistrát města Brna
Malinovského nám. 3
601 67 Brno

Údolní 39
602 00 Brno
tel: (+420) 542 542 888, fax: (+420) 542 542 112